

Prim-ministra Republicii Moldova, Maia Sandu, s-a văzut nevoită să ceară companiei americane „Kroll” o copie a celui de-al doilea raport vizând celebra fraudă bancară din 2014, se arată într-o analiză a lui Vitalie Călugăreanu, pe www.dw.com, preluat de Romanian Global News.

Procurorii au secretizat documentul, îl țin la sertar și refuză să-l prezinte noilor autorități de la Chișinău.

Pe de altă parte, Procuratura Generală a anunțat că a expediat conducerii țării „un raport” referitor la investigațiile desfășurate în dosarele fraudei bancare. Potrivit unui comunicat de presă al Procuraturii, raportul conține informații exhaustive privind procesul de investigare, acțiunile autorităților implicate în anchetă, asistența juridică internațională și rezultatele obținute până în prezent. În comunicat se mai menționează că în procesul de investigare a fraudei bancare sunt implicate mai multe autorități ale statului, inclusiv Agenția de recuperare a bunurilor infracționale (ARBI) și Serviciul prevenirea și combaterea spălării banilor (SPCSB).

Proprietățile lui Plahotniuc, sechestrate

Jurnaliștii RISE-Moldova au aflat că mai multe proprietăți înregistrate pe „Finpar Invest” SRL - companie de bază în imperiul imobiliar a lui Vlad Plahotniuc - au fost sechestrate (la 26 iunie) în cadrul unui dosar pornit pentru spălare de bani. Este vorba, între altele, de hotelul de lux „Nobil” și studiourile în care activează posturile TV: „Prime”, „Publika”, „Canal 2” și „Canal 3”, care deservește mediatic PDM.

Totuși, exponenții noii guvernări susțin că sistemul procuraturii se opune în continuare și blochează ancheta în dosarul jafului bancar. Aceștia denunță o încercare a procurorilor și a unor judecători de a-i proteja pe hoți. Procurorul general Eduard Harunjen refuză să-și dea demisia, în timp ce principalii figuranți în dosarul fraudei bancare au fugit deja din țară, iar acum își vând, prin interpuși, proprietățile pe care le mai au în Moldova.

La sfârșitul săptămânii trecute, prim-ministra Maia Sandu a declarat într-un interviu pentru DW că până acum Procuratura nu a făcut nici un demers către jurisdicțiile străine pentru a afla unde este miliardul de dolari furat, în 2014, de la cetățenii Republicii Moldova. Între timp, condamnatul (în prima instanță) în dosarul fraudei bancare, Ilan Șor, a fugit din Moldova, iar președintele Igor Dodon a declarat că Șor ar fi părăsit Moldova prin regiunea separatistă transnistreană, împreună cu fostul lider PDM Vlad Plahotniuc, cu puțin timp înainte ca PDM să-și anunțe capitularea politică.

Examinarea „dosarului Șor” la Curtea de Apel Cahul (acolo a fost strămutat, după ce judecătorii din Chișinău au refuzat examinarea cazului) se tergiversează, iar la ultima ședință judecătorească au amânat luarea unei decizii în privința anunțării inculpatului Șor în urmărire internațională, pe motiv că nici Șor, nici avocatul acestuia nu s-au prezentat la ședință. Între timp, la adăpostul inacțiunii justiției, Șor își vinde proprietățile pentru a nu fi sechestrate după demiterea, prin metodă legislativă, a procurorului general. Marți, 2 iulie, bunăoară, jurnaliștii de investigație au aflat că imobilele de lux din Chișinău care i-au aparținut lui Ilan Șor au fost recent revândute la 26 iunie (la o zi după ce procurorii au cerut aplicarea sechestrului pe bunurile lui Șor). În calitate de cumpărător apare un tânăr de 31 de ani.

Anterior, DW a scris și despre alte proprietăți vândute de Șor, între care și 12 magazine duty free pe care le stăpânea în perioada guvernării PDM.

Cărare legislativă spre înlăturarea lui Harunjen și schimbarea sistemului

Între timp, noii guvernanți își creează pârgii legislative pentru a-l putea demite pe procurorul general din perioada fostei guvernări, controlate de oligarhul Vlad Plahotniuc. Este vorba de un proiect de amendare a Legii procuraturii, care prevede, între altele, instituirea interimatului funcției de procuror general, excluderea condiției privind obligația de a deține cetățenia Republicii Moldova de către candidatul la funcția de procuror general, precum și extinderea numărului de membri ai Consiliului Superior al Procurorilor de la 12 la 19. Cei 7 membri noi care se propun a fi incluși în componența CSP urmează a fi delegați: unul de către Academia de Științe a Moldovei, unul de către președintele țării, doi de către Guvern, doi de Parlament și unul de către Consiliul Uniunii Avocaților. Concursul de recrutare a viitorului procuror general nu va mai fi desfășurat exclusiv de Consiliul Superior al Procurorilor, ci de o comisie independentă constituită de către Consiliul Superior al Procurorilor, în care ar intra, pe lângă membrii CSP, și exponenți ai societății civile, dar și experți internaționali.

Până acum, Guvernul, Parlamentul, Președinția și societatea civilă din Republica Moldova le-au cerut procurorului general (Harunjen) și procurorului-șef interimar al Procuraturii Anticorupție (Adriana Bețișor) să demisioneze. Maia Sandu i-a acuzat pe cei doi de protejarea hoților de miliarde. Ambii au respins acuzațiile și refuză să plece benevol. A demisionat doar procurorul-șef al Procuraturii pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale (PCCOCS), Nicolae Chitoroagă.

Marti, și președintele Uniunii Avocaților, Emanoil Ploșniță, a cerut demiterea procurorului general. Ploșniță a scris o scrisoare deschisă în care-și argumentează poziția: „Procuratura Generală, în perioada mandatului deținut de Harunjen, nu a dat dovadă de obiectivitate și echitate pe parcursul procedurilor judiciare, nu a asigurat să fie protejate drepturile omului, așa cum acestea sunt enunțate în Convenția Europeană. De asemenea, Procuratura nu a asigurat egalitatea tuturor în fața legii și a pus la baza învinuirii probe obținute contrar legii, iar singura și cea mai corectă soluție care se impune este demiterea procurorului general”, menționează președintele Uniunii Avocaților. Mai mult, acesta susține că trebuie demisi și adjuncții procurorului general și adjuncții șefului Procuraturii Anticorupție și PCCOCS.

Frământări în sistemul judiciar

Rezistența la nivelul judecătorilor față de noua guvernare a început să scadă după ședința Consiliului Superior al Magistraturii din 25 iunie, la care premierul Maia Sandu le-a înaintat membrilor CSM un ultimatum - ori își fac curat „în propria curte” în următoarele două săptămâni, ori vor fi înlocuiți prin metodă legislativă. De atunci, unii judecători au demisionat, iar marți, 2 iulie, președintele interimar al CSM, Dorel Musteață, a comunicat că Inspekția Judiciară a inițiat verificări în privința a opt judecători, în baza unei note înaintate de un magistrat. Musteață a menționat că „unii judecători se opun verificărilor pe interior”, în acest sens solicitându-se intervenția Procuraturii Generale, în vederea „verificării circumstanțelor expuse în notă”.

CSM a decis inițierea unor controale la patru instanțe de judecată. Este vorba de Curtea Supremă de Justiție, Judecătoria Chișinău, Curtea de Apel Chișinău și Curtea de Apel Cahul (acolo unde se află în examinare dosarul Șor).

Și noul ministru al Afacerilor Interne, Andrei Năstase, a cerut Procuraturii Generale să verifice activitatea unor judecători și procurori anticorupție, care ar fi implicați în activități de spălare de miliarde și corupție la nivel înalt. Este vorba de trei magistrați de la Judecătoria sectorului

Botanica (Chișinău), un judecător de la Drochia și unul de la sediul Ciocana al Judecătoriei Chișinău, care ar fi emis ordonanțe judecătorești considerate parte componentă a infracțiunilor de spălare de bani prin intermediul sistemului judecătoresc și bancar al Republicii Moldova. Potrivit lui Năstase, despre unele dintre aceste ilegalități ar fi știut și Adriana Bețișor, care asigură acum interimatul șefiei la Procuratura Anticorupție. „Adriana Bețișor, cunoscând despre existența ordonanțelor judecătorești emise de judecători, nu a pornit cauze penale și nu i-a cercetat pe acești magistrați pentru pronunțarea actelor judecătorești menționate”, a menționat Năstase. Procuratura Anticorupție a respins acuzațiile și a anunțat demararea unei anchete interne.

Hoțiile ies la iveală

Între timp, ilegalitățile și abuzurile la care s-a dat fostul regim au început să iasă la iveală. Într-un interviu pentru „Cotidianul.md”, președintele Igor Dodon a menționat că a primit recent o informație „cu grif secret” despre modul cum a fost privatizată compania „Air Moldova” cu puțin timp înainte ca PDM să piardă puterea: „Este foarte interesant cum s-au plătit banii - cum o persoană scoate cash zeci de milioane de lei, iar Banca Națională nu vede lucrurile acestea. Sau cum o bancă comercială permite, când vine o persoană fizică din '79 sau din '80, conform documentelor, și ia 50 de milioane de lei chash, din bancă, și tot în ziua aia se duce și depune acești bani cash pe alt cont, iar suma respectivă se transferă pentru procurarea „Air Moldova”. Și nimeni nu vede! Procuratura tace! Cei de la anticorupție tac”, s-a revoltat Dodon.

Iar conform datelor de care dispune Guvernul, pe ultima sută de metri de mandat al fostei guvernări întreprinderile de stat au fost pur și simplu jefuite și îngropate în datorii. Întreprinderile de stat și societățile pe acțiuni în care statul are capital majoritar au înregistrat la finele anului 2018 datorii curente de peste 18 miliarde de lei moldovenești. Datele apar într-un raport al Agenției Proprietății Publice. Unele companii au contractat și credite de sute de milioane de lei pe care nu le pot rambursa, iar în câteva cazuri statul a garantat creditele, existând riscul ca datoriile să fie stinse din contul bugetului public.

În ceea ce privește concesionarea Aeroportului Chișinău în 2013, jurnaliștii de investigație au aflat că Guvernul Republicii Moldova nu a încasat încă nici un ban din redevența pentru concesionare de la compania „Avia Invest” SRL – o firmă controlată, potrivit presei de la Chișinău, de același condamnat Ilan Șor, care a fugit din Moldova.

Gaură în buget

În legătură cu moștenirea lăsată de regimul Plahotniuc, noul ministru al Finanțelor, Natalia Gavriliță, a cerut tuturor instituțiilor statului să reducă semnificativ cheltuielile. În interviul pentru DW, Maia Sandu a menționat că numai prin calcularea greșită a costurilor noului sistem de salarizare, fostul guvern a generat o gaură bugetară de peste 1 miliard de lei.

În replică, fostul premier, Pavel Filip, care a preluat conducerea provizorie a PDM după ce Vlad Plahotniuc a părăsit Moldova, a declarat că el a lăsat suficienți bani în buget și le-a sugerat noilor guvernanți să se apuce de lucru.

Din cauza derapajelor anti-democratice la care s-a dedat regimul Plahotniuc, care a controlat guvernul Filip, Republica Moldova a ratat integral sprijinul financiar din partea UE în ultimii ani. Nu au mai venit bani nici de la Banca Mondială, nici de la Fondul Monetar Internațional, fostul guvern contractând credite de la băncile locale în condiții dezastruoase pentru economie, susțin experții economici locali.

Recent, în cadrul unei întrevederi cu noile autorități de la Chișinău, șeful misiunii FMI, Ruben Atoyan, a confirmat că programul cu FMI a fost suspendat ca urmare a aprobării de către fostul parlament a legii amnistiei fiscale în 2018 și a pachetului legislativ privind așa-numita „reformă fiscală” – legi puternic contestate de societatea civilă și de organismele internaționale.